

POSTANOWIENIE

Dnia 14 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Bojańczyk

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2022 r.

w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron

sprawy **H. Ż.** i **J. Ż.**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłą z pełnienia przez J. Ż. czynnej służby wojskowej w JW nr (...) w C. do której odbycia został powołany za działalność na rzecz

niepodległego bytu Państwa Polskiego

z powodu wniesionej przez pełnomocniczkę Ministra Obrony Narodowej

skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem

wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19 lutego 2021 r., sygn. II AKa (...),

oraz utrzymanego w mocy tym orzeczeniem wyroku

Sądu Okręgowego w P. z dnia 9 lipca 2020 r., sygn. II Ko (...),

na podstawie art. 531 § 1 zd. pierwsze k.p.k.

w zw. z art. 520 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 k.p.k.

postanowił:

1. skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem pozostawić bez rozpoznania;

2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyń H. Ż. i J. Ż. w częściach równych kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym;

3. wydatkami postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2020 r., sygn. II Ko (...), Sąd Okręgowy w P. po rozpoznaniu sprawy z wniosku H. Ż. i J. Ż. o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę oraz odszkodowanie wynikłe z pełnienia przez J. Ż. czynnej służby wojskowej w Jednostce Wojskowej w C. w okresie od 5 listopada 1982 roku do 3 lutego 1983 roku, do której odbycia został powołany za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego na podstawie art. 8a ust. 1, art. 8 ust. 1 zd. 2 w zw. z art. 8a ust. 2, art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (tekst jednolity - Dz.U. 2018r., poz. 2099, ze zm.), § 11 ust. 6, § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity - Dz.U. z 2018r., poz. 265), art. 554 § 4 k.p.k. — w pkt. 1 — zasądził od Skarbu Państwa - Ministra Obrony Narodowej na rzecz wnioskodawczyń zadośćuczynienie za krzywdę doznaną przez J. Ż., urodzonego 12 czerwca 1947 roku w G., syna J. i J. z domu S., wynikłą z pełnienia czynnej służby wojskowej w Jednostce Wojskowej (...) w C. w okresie od 5 listopada 1982 roku do 3 lutego 1983 roku, do której odbycia został powołany za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, w następujących częściach: 1) na rzecz jego żony H. W. Ż., urodzonej 23 marca 1951 roku w Ż., córki W. i M. - w kwocie 15.000,00 zł (piętnaście tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, 2) na rzecz jego córki J. Ż., urodzonej 24 stycznia 1985 roku w Ż., córki J. i H. - w kwocie 15.000,00 zł (piętnaście tysięcy złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty; w pkt. 2 w pozostałym zakresie żądania wnioskodawczyń oddalił; w pkt. 3 zasądził od Skarbu Państwa - Ministra Obrony Narodowej na rzecz wnioskodawczyni H. Ż. kwotę 240,00 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu wydatków z tytułu ustanowienia w sprawie pełnomocnika; w pkt. 4 zasądził od Skarbu Państwa - Ministra Obrony Narodowej na rzecz wnioskodawczyni J. Ż. kwotę 240,00 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu wydatków z tytułu ustanowienia w sprawie pełnomocnika, zaś w pkt. 5. wydatkami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Wyrok ten został poddany kontroli apelacyjnej na skutek wniesienia apelacji przez pełnomocniczkę wnioskodawczyń oraz pełnomocniczkę Ministra Obrony Narodowej. Po

rozpoznaniu apelacji Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 19 lutego 2021 r., sygn. II AKA (...) utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

W dniu 7 września 2021 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego „wyroku sądu drugiej instancji (II Aka (...) z 19.02.2021 r.) i pierwszej instancji (II Ko (...) z 09.07.2020 r.)” w której autorka na podstawie „art. 424⁴ w zw. z art. 424¹ k.p.c. oraz art. 8a ust. 1 -2 i art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego” zaskarżyła w całości wyroki: Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 19.02.2021 r. (II Aka (...)) i Sądu Okręgowego w P. z dnia 09.07.2020 r. (II Ko (...)), jako naruszające podstawowe zasady porządku prawnego. W konkluzji autorka wniosła o stwierdzenie ich niezgodności z prawem procesowym i materialnym.

W odpowiedzi na tę skargę Prokurator Prokuratury Okręgowej w P. wniosła o cyt.: „w oparciu o art. 537 § 1 k.p.k. [...] o oddalenie skargi kasacyjnej jako oczywiście bezzasadnej”, jednakże w końcowym fragmencie uzasadnienia „odpowiedzi na kasację” wskazała, że cyt.: „kwestią podlegającą rozważeniu w niniejszej odpowiedzi jest także kwestia dopuszczalności kasacji w tej sprawie. W § 2 i § 3 art. 523 k.p.k. ustawodawca wprowadził ograniczenia przedmiotowe do wniesienia kasacji powiązane z kierunkiem zaskarżenia. Skarga ta może być więc wniesiona na korzyść lub niekorzyść oskarżonego, przy spełnieniu przesłanek wskazanych w w/w paragrafach. Analiza powyższych przesłanek prowadzi do wniosku, iż Sąd II instancji w tej sprawie nie orzekł w przedmiocie ‘oskarżonego’ i wymierzonej mu kary. Rozstrzygnięcie sądu dotyczyło zadośćuczynienia i odszkodowania, które zdaniem udzielającego odpowiedzi nie może być zaskarżone kasacją z powodu okoliczności wymienionych w § 2 i 3 art. 523 k.p.k. Zatem uznać należy, iż kasacja w tej sprawie jest niedopuszczalna w rozumieniu art. 530 § 2 w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i powinna zostać pozostawiona bez rozpoznania”. Pełnomocniczka wnioskodawczyń wniosła zaś w oparciu o przepis art. 424⁸ k.p.c. „o odrzucenie skargi, z uwagi, że zmiana zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych była możliwa, nie zachodzi również wyjątek, o którym mowa w art. 424¹ § 2 k.p.c. ewentualnie na podstawie art. 424 zn. 9 k.p.c. o odmowę przyjęcia skargi jako oczywiście bezzasadnej” oraz o zasądzenie na rzecz wnioskodawczyń kosztów uczestnictwa w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W piśmie zatytułowanym na „odpowiedź na pismo prokuratora Prokuratury Okręgowej w P., zatytułowane ‘Odpowiedź Prokuratora Okręgowego na kasację’ ” pełnomocniczka Ministra Obrony Narodowej wniosła z kolei o

oddalenie wniosku prokuratora Prokuratury Okręgowej w P. „o oddalenie skargi kasacyjnej”, ponieważ nie odnosi się on do treści skargi złożonej przez Ministra Obrony Narodowej oraz jej uzasadnienia oraz podniosła ponadto, że zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28.01.2016 r. - Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2021 r. poz. 66), zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniu przez Sądem Najwyższym należy do właściwości i zadań Prokuratury Krajowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiony przez pełnomocniczkę Ministra Obrony Narodowej środek zaskarżenia jest niedopuszczalny z mocy ustawy i jako taki podlegał pozostawieniu bez rozpoznania.

Wniesiona środek zaskarżenia, tj. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 9 lipca 2020 r., sygn. II Ko (...) oraz — utrzymującego to rozstrzygnięcie w mocy — wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 9 lutego 2021 r., sygn. II AKa (...) została oparta na przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Jako podstawę prawną jej sporządzenia i wniesienia wskazano bowiem wyraźnie przepisy art. 424⁴ w zw. z art. 424¹ k.p.c. oraz art. 8a ust. 1 -2 i art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (j.t.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1693, dalej cyt. jako – ustawa rehabilitacyjna), dając jednocześnie wyraz zapatrywaniu, że do postępowania w sprawach określonych w przepisie art. 8a ust. 1 ustawy rehabilitacyjnej — zdaniem pełnomocniczki Ministra Obrony Narodowej — cyt.: „nie znajdują zastosowania [...] przepisy k.p.k. spoza rozdziału 58 [kodeksu postępowania karnego]”. Stanowisko to jest błędne i jest ono pozbawione podstawy w treści przepisów przywołanych przez pełnomocnika w środku prawnym.

Zgodnie z od lat ustabilizowaną judykaturą Sądu Najwyższego postępowanie w przedmiocie odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłe z wydania lub wykonania orzeczenia albo decyzji o internowaniu w związku z wprowadzeniem w dniu 13 grudnia 1981 r. w Polsce stanu wojennego, których nieważność stwierdzono w trybie przepisów ustawy rehabilitacyjnej toczy się w trybie przepisów Kodeksu postępowania karnego, zaś stosowanie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego ma wyłącznie posiłkowy charakter i dotyczyć może wyłącznie kwestii nieuregulowanych przez ustawę postępowania karnego. „W postępowaniu odszkodowawczym, prowadzonym w trybie ustawy rehabilitacyjnej stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego o odszkodowaniu za niesłuszne skazanie,

tymczasowe aresztowanie i zatrzymanie (art. 8 ust. 3 ustawy). Przepisy procedury karnej dotyczące tegoż odszkodowania zakładają zaś, że tylko w sprawach nieuregulowanych w Kodeksie postępowania karnego stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego (art. 558 k.p.k.)” (postanowienie SN z dnia 15 października 2002 r., sygn. V KKN 218/01, OSNKW z. 1-2/2003, poz. 21). „[W] sprawach o roszczenia z rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego stosuje się przepisy tego kodeksu, a w sprawach o roszczenia z ustawy rehabilitacyjnej przepisy tej ustawy i poprzez odesłanie także przepisy Kodeksu postępowania karnego” zaś tylko „odnośnie [...] tych kwestii, których ustawy te nie regulują, przy procedowaniu w związku ze zgłoszeniem tych roszczeń zastosowanie mają przepisy Kodeksu postępowania cywilnego” (por. m. in. postanowienie SN z dnia 18 lutego 2011 r., sygn. II KK 289/10, OSNKW z. 4/2011, poz. 36 czy postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2013 r., sygn. IV KK 292/12, SIP «Lex» nr 1277775).

Nie inaczej należy zapatrywać się na sprawę przepisów proceduralnych stosowanych w przypadku dochodzenia w postępowaniu sądowym roszczeń wynikających z tytułu pełnienia czynnej służby wojskowej, o której mowa w przepisie art. 8a ust. 1 ustawy rehabilitacyjnej. Wprawdzie roszczenie to nie opiera się (tak jak to jest w przypadku roszczeń, o których mowa w przepisie art. 8 ust. 1 zd. pierwsze ustawy rehabilitacyjnej) na stwierdzeniu nieważności rozstrzygnięcia zapadłego w postępowaniu karnym albo decyzji o internowaniu (która formalnie wprawdzie była wydawana w postępowaniu prowadzonym na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego i nie zapadała w ramach postępowania karnego, to jednak od strony funkcjonalnej internowanie charakteryzowało się daleko posuniętymi związkami zarówno z postępowaniem karnym czy wykroczeniowym, jak i ze stosowaniem izolacyjnego środka zapobiegawczego, por. w tym zakresie m. in. § 3 ust. 1 i § 8 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie zasad postępowania w sprawach o internowanie obywateli polskich (Dz.U. Nr 29, poz. 159) oraz głosę P. Hofmańskiego i K. Zgryzka do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 1983 r. sygn. VI KZP 6/83, „Problemy Praworządności”, z. 5/1984, s. 74 i n. oraz cytowaną tam literaturę). Mimo to ustawodawca świadomie zdecydował się na pomieszczenie tej podstawy prawnej umożliwiającej dochodzenie roszczeń o charakterze cywilnoprawnym w normatywnym kontekście karnym i karnoprocesowym, a nie — cywilnoprawnym i cywilnoprocesowym. W konsekwencji postępowanie w przedmiocie tego roszczenia (mającego charakter cywilnoprawny) toczy się na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego, zaś możliwość stosowania przepisów ustawy postępowania cywilnego ma charakter wyjątkowy i odnosi się jedynie do kwestii nieuregulowanych w procedurze karnej. W myśl bowiem art. 8a ust. 2 ustawy rehabilitacyjnej w postępowaniu

dotyczącym roszczeń określonych w przepisie art. 8a ust. 1 ustawy odpowiednie zastosowanie znajdzie m.in. przepis art. 8 ust. 3 ustawy, z kolei zgodnie z jego treścią w postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie prowadzonym na podstawie przepisów ustawy rehabilitacyjnej mają odpowiednie zastosowanie przepisy rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, z wyjątkiem art. 555 k.p.k. Pomieszczony zaś w Rozdziale 58 Kodeksu postępowania karnego — *Odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie* art. 558 k.p.k. stanowi, że w sprawach o odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie przepisy Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się tylko w kwestiach nieuregulowanych w Kodeksie postępowania karnego. Zatem zasadą jest tu stosowanie przepisów ustawy postępowania karnego, a przepisy Kodeksu postępowania cywilnego mogą być tylko stosowane wyjątkowo i to jedynie wówczas, gdy dotyczą „kwestii nieuregulowanych” przez Kodeks postępowania karnego.

Na pytanie, czy skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem jako instytucja prawa procesowego cywilnego stanowi „kwestię nieuregulowaną” w rozumieniu przepisu art. 558 k.p.k. i jako taka ma zastosowanie w postępowaniu odnoszącym się do roszczeń dochodzonych na zasadach i w trybie ustawy rehabilitacyjnej (mających swą podstawę ustawową w treści przepisu art. 8a ust. 1 ustawy) należy udzielić odpowiedzi negatywnej. Dla ustalenia, czy dana „kwestia” nie została uregulowana w Kodeksie postępowania karnego nie jest wszak miarodajne — mechaniczne niejako — porównanie treści obu ustaw procesowych i ewentualna konstatacja, że ustawodawca w Kodeksie postępowania karnego nie przewidział określonego środka zaskarżenia znanego procedurze cywilnej (skarga unormowana w Dziale VIII *Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia*, Tytułu VI-go *Postępowanie* Księgi pierwszej *Proces* Części pierwszej *Postępowanie rozpoznawcze* Kodeksu postępowania cywilnego).

Skoro skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe to cyt.: „specjalny procesowy środek prawny, ulokowany wśród nadzwyczajnych środków zaskarżenia, którego celem jest stwierdzenie, że prawomocne orzeczenie sądu II instancji (wyjątkowo I instancji), a więc orzeczenie poddane już raz kontroli jurysdykcyjnej, jest mimo to niezgodne z prawem. Skarga jest samodzielnym, autonomicznym instrumentem badania legalności działalności jurysdykcyjnej sądów powszechnych, służącym jednostce zamierzającej

dochodzenia od państwa wynagrodzenia szkody, o jakiej mowa w art. 77 Konstytucji RP” (J. Gudowski [w:] T. Ereciński (red.) i in., *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. III, Warszawa 2016, s. 460-461, *podkr.* — SN), to na to, czy wolno skargę przewidzianą w Kodeksie postępowania cywilnego potraktować w kategoriach „kwestii nieuregulowanej” w ustawie postępowania karnego należy spojrzeć z perspektywy *systemowej*. Jako punkt odniesienia należy przyjąć tedy badanie, w jaki sposób problematyka nadzwyczajnych środków zaskarżenia (jako szczególnych środków prawnych) została uregulowana w procedurze karnej oraz jakie środki tego rodzaju ustawodawca przewidział w Kodeksie postępowania karnego. Kasacja, skarga na wyrok sądu odwoławczego i wznowienie postępowania — jedynie te środki zostały zaliczone przez ustawę postępowania karnego do katalogu nadzwyczajnych środków zaskarżenia przewidzianych w procedurze karnej, zaś katalog ten ma charakter zamknięty. Jest to regulacja zupełna (Dział XI Kodeksu postępowania karnego). Niepodobna zatem traktować skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem jako zagadnienia „nieuregulowanego” przez przepisy Kodeksu postępowania karnego w rozumieniu przepisu art. 558 k.p.k. — przeciwnie, kwestie te zostały przez ustawodawcę uregulowane w sposób kompletny, tyle tylko, że w sposób „ujemny”, tj. przez przyjęcie, że w procedurze karnej (w ramach zamkniętego wachlarza nadzwyczajnych środków zaskarżenia) nie przewiduje się tego szczególnego środka prawnego, którym jest — znana procedurze cywilnej — skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem.

Sumując wolno wyrazić ogólniejszy pogląd: **postępowanie w przedmiocie roszczenia określonego w treści przepisu art. 8a ust. 1 ustawy rehabilitacyjnej toczy się na zasadach i w trybie przewidzianym przez przepisy Kodeksu postępowania karnego** (art. 8a ust. 2 w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy rehabilitacyjnej w zw. z art. 558 k.p.k.), **zaś tylko w sprawach nieuregulowanych w tym kodeksie stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego**. Skoro więc w procedurze karnej kwestia przysługujących uczestnikom nadzwyczajnych środków zaskarżenia unormowana została w sposób kompletny, to — w konsekwencji — na prawomocne orzeczenie sądu odwoławczego zapadłe w postępowaniu dotyczącym roszczenia określonego w przepisie art. 8a ust. 1 ustawy rehabilitacyjnej stronie nie służy nadzwyczajny środek zaskarżenia określony w Dziale VIII *Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia*, Tytułu VI-go *Postępowanie Księgi pierwszej Proces, nieznany Kodeksowi postępowania karnego*. Możliwe było wniesienie w sprawie kasacji, jednak z tego uprawnienia nie skorzystano (inną kwestią, niewymagającą jednak w realiach sprawy bardziej szczegółowej analizy — zważywszy na to, że kasacja *in casu* nie

została wniesiona — jest zagadnienie odpowiedniego stosowania w postępowaniu dotyczącym roszczenia określonego w treści przepisu art. 8a ustawy rehabilitacyjnej przepisów normujących dopuszczalność kasacji, tj. art. 523 §§ 1, 2, 3 i 4 pkt 1 k.p.k.)

Nasuwa się jednak pytanie, z jaką reakcją procesową powinna się spotkać wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia? Środek ten został bowiem przyjęty przez przewodniczącego sądu odwoławczego (który uznał go za kasację, por. m. in. zarządzenie z dnia 8 czerwca 2021 r. Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w (...), którym zdecydowano o przyjęciu „kasacji”, wpisaniu sprawy do wykazu WKK, doręczeniu odpisów „kasacji” i przedstawieniu akt Sądowi Najwyższemu – Izbie Karnej oraz pismo przewodnie datowane na dzień 3 września 2021 r., k. 2 i 15 akt sprawy KK), zaś sprawa wciągnięta do repertorium „KK” Sądu Najwyższego, co wolno uznać za formalne zainicjowanie postępowania kasacyjnego (zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Izby Karnej Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2021 r., k. 34 akt; *nota bene* w świetle zaprezentowanej powyżej argumentacji dezaktualizuje się obecnie konieczność rozważenia — sugerowanej w pkt. 2 zarządzenia Przewodniczącego II Wydziału Izby Karnej Sądu Najwyższego — potrzeby ewentualnego badania właściwości Izby Karnej Sądu Najwyższego).

Analiza zarówno wniesionego środka oraz jego uzasadnienia, jak i odpowiedzi pełnomocniczki Ministra Obrony Narodowej na „odповідź prokuratora na kasację” (k. 32-33) nie pozostawia jednak najmniejszych wątpliwości co do tego, że nie chodzi tu o przypadek określony w przepisie art. 118 § 2 k.p.k. (*falsa demonstratio non nocet*). Treść motywów środka dowodzi wszak dobitnie, że intencją uczestniczki postępowania było wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia określonej w przepisach procedury cywilnej, a nie kasacji. Nie doszło zatem do wniesienia kasacji, omyłkowo tylko opatrzonej przez (profesjonalnego) uczestnika obrotu prawnego nazwą nadzwyczajnego środka zaskarżenia przewidzianego przez przepisy Kodeksu postępowania cywilnego. Środek ten zaś jest niedopuszczalny na gruncie przepisów ustawy rehabilitacyjnej normujących tryb i zasady prowadzenia postępowania w przedmiocie roszczeń, o których mowa w treści przepisu art. 8a ust. 1 ustawy.

Zgodnie z przepisem art. 531 § 1 zd. pierwsze k.p.k. Sąd Najwyższy pozostawia bez rozpoznania przyjętą kasację, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 120 § 2 k.p.k. lub w art. 429 § 1 k.p.k., albo gdy kasację oparto na innych powodach niż wskazane w art. 523 § 1 k.p.k. (art. 530 § 2 k.p.k.). Trzeba więc udzielić odpowiedzi na

pytanie, czy można postąpić w sposób określony w tym przepisie i pozostawić wniesiony środek zaskarżenia bez rozpoznania jako niedopuszczalny z mocy ustawy w sytuacji, w której — formalnie oraz merytorycznie rzecz ujmując — sąd kasacyjny nie ma do czynienia z kasacją, lecz z innym środkiem prawnym, nieznanym przepisom procedury karnej i niedopuszczalnym w postępowaniu toczącym się na podstawie (odpowiednio stosowanego do danej kategorii spraw) Kodeksu postępowania karnego. Bazowanie na ściśle literalnej wykładni powołanego przepisu zdaje się sprzeciwiać takiemu postąpieniu. W przepisie mowa jest wszak o pozostawieniu bez rozpoznania k a s a c j i. Zdaje się to więc sugerować, że pozostawić bez rozpoznania wolno tylko środek b ę d ą c y kasacją, a więc środek, co do którego stwierdzono — po poddaniu go choćby wstępnej analizie — że j e s t to kasacja. Jednak wzgląd funkcjonalny przemawia za uznaniem, że skoro środek zaskarżenia w ogóle niedopuszczalny w danym postępowaniu toczącym się na podstawie przepisów procedury karnej potraktowano mylnie na etapie postępowania okołokasacyjnego (i przyjęto) jako kasację i przekazano do załatwienia Sądowi Najwyższemu, to winien on zostać pozostawiony bez rozpoznania. Jeśli bowiem, *verba legis*, kasację należy pozostawić bez rozpoznania, jeśli jest ona niedopuszczalna z mocy ustawy (np. z uwagi na implikacje wynikające z treści przepisu art. 523 §§ 1, 2, 3 i 4 pkt 1 k.p.k.), to — tym bardziej (arg. *a minori ad maius*) — należy pozostawić bez rozpoznania środek w ogóle niedopuszczalny w danym postępowaniu, który omyłkowo tylko został uznany za kasację, przyjęty przez prezesa sądu (przewodniczącego wydziału, upoważnionego sędziego) i, w efekcie, formalnie zainicjował postępowanie kasacyjne przed Sądem Najwyższym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 13 ustawy rehabilitacyjnej. Ponieważ ustanowiony w sprawie przez wnioskodawczynię pełnomocnik sporządził odpowiedź na skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (potraktowaną jako kasacja), to na podstawie § 11 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j.: Dz. U. z 2018, poz. 265) zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyń — w częściach na nie przypadających — kwotę po 240 złotych tytułem zwrotu kosztów poniesionych przez nie z powodu udziału ustanowionego pełnomocnika w postępowaniu wszczętym przed Sądem Najwyższym.

